

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Esponce, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. XII. An Eucharistia olim pueris data, aut etia[m]num danda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

*Enugrinb.
4.36. Nice
phor⁹ 17.25
Pueri Eu-
charistiæ re-
liquias ab-
sumebant.*

Vit & aliis alia reliquiarum huiusmodi consumendarum ratio. Qualis vetus & à multo tempore consuetudo Constantinopolitanæ Ecclesiæ, vt cum plusculum de particulis immaculati corporis Dei Dominique nostri Iesuchristi reliquum esset, sacerdotes pueros innocetes, ex eis qui ad scholas & ludum literarium eunt, accerferent, eisque ieiunis reliquias quæ superfuissent, darent absumendas. Quemquidem ritum, & quod eius occasione secutum est de puero Iudæo earum particularum inter æquæuos particeps factus, ob idque inter ardentem in furno paterno vitrario prunas diuinitus illæso seruato, miraculum contigit sub Iustiniano Imp. & Mena patriarcha, qui post Euagrium renarrat Nicephorus, tantò post sub Palæologis Impp. testatur sibi admodum puero, cum scholas frequentaret, & à prima maxime ætate in sacris ædibus studiosè versaretur, idem sepe numero cõtigisse, vt scilicet, de huiusmodi reliquiis cum æqualibus ederet. Vt sciamus quàm vetus & diuturnus mos hic fuerit, qui sub Iustiniano principe iam peruetus, vltra Palæologos nouissimos Imperij Græcorum principes peruenerit. Renarrat & hoc miraculum ante annos paulo minus Mille Gregorius Turonensis, De gloria martyrum, sed nulla eius moris mentiones, Tantùm ait Iudæi filium, cum apud Christianos pueros ad studia literarum exerceretur, quadam die dum Missarum festa in basilica B. Mariæ celebrarentur, ad participationem gloriosi corporis & sanguinis Dominici cum aliis infantibus infans accessisset &c. Renarrat & Sigebertus Gemblacensis ad annum Domini 552. & odo cancellarius Parisiensis sermone in Dominica XXV. post Trinitatis, quasi tunc etiam pueri communicare solerent.

*Miraculorū
lib. 1. c. 10.*

*An Eucharistia pueris olim data, aut etiam-
num danda.*

CAPVT XII.

Fuerint

Verunt igitur & alicubi & aliquandiu hæ reliquæ pueris exhibitæ, sed & sic dicam, perfunctoriè, ne, credo corrumperentur, illud magis mirum. Eucharistiam infantibus serio, religionis ergo, ac velut necessario datam fuisse, & quidem in Ecclesia veteri, adeoque primitiua. Nam inter Apostolicos Baptismi ritus. Et hunc recenset Dionysius baptisatum sacratissimæ communionis participem facere. Nec verò est, quod locum de adultorum baptismo exponamus, eo quod in spirituali intelligentia sic idem habeat, in fine omnium pontifex ita perfectum ad sacratissimam Eucharistiam vocat seu inuitat, & consummantium illi sacramentorum communionem Deificam tradit. Nam & adhuc ut ibi adnotat scipiaſtes, in antiquis mysteriorum voluminibus etiam de infantibus hoc modo legitur. Si Episcopus adest, statim confirmari oportet: postea communicari. Episcopus si presens non fuerit: antequam lactetur infans, aut aliquid gustauerit, communicet eum sacerdos de corpore & sanguine Domini, ante missam etiã, si necessitas fuerit. Ipse quoque eodem opere de puerorũ, ut necdum diuina intelligere valentium tum Baptismo, tum Eucharistia, utroque signo prophanis auditoribus minus ad hæc idoneis ridiculo, rationem reddit, ex traditione non scripta hæc sancta puero pontificem tradere mysteria, ut nutriatur in ipsis, neque vitam aliam habeat, nisi hanc quæ diuina semper aspiciat, quæque huiusmodi sancta communionem proficiat, atque in his sacrum possideat habitum, promoueaturque studiose à susceptore suo, propter quod Græcos quosdam Aquinas testatur suo etiamnum tempore pueros communicauisse. At eundem ritum videtur, & in Africana quoque Ecclesia, quæ ad latinã spectabat innuere D. Cyprianus. Per baptismum, inquit, spiritus sanctus accipitur, & sic à baptisatis & spiritum sanctum consecutus ad bibendum Domini calicem peruenitur. Nulla quidem hæc puerorum fit metio. Sed de lapsis, testatur se presente euenisse, ut paruula sub nutricao alimento à parentibus relicto, sumpto quod carnẽ necdum edere per gratiam posset pane mero mixto immolatio, à

*Eccl. hiera.**ca. 2. part. 2**et 3.**Thom. part.**3. quest. 80.**art. 9. ad 3.**Iac. Fab. II**Ca. 7. part. 3**Lib. 2. epi. 3**Sermo. 5.*

matre post id ignorante sacris nostris illatam, solemnibus adimpleris, cæteris accipientibus loco suo sacramentum recusasse, à diacono infusum è polluta erupisse. Eiusdem ritus, hoc est, à baptismo ad altare, & altaris sacramentum veniendi, commemorat D. Ambrosius, & baptisatos toto licet corpore, postea tamen esca spiritali potuque mundari, adeo tamen nulla puerorum mentione, ut de adultis non obscure loqui videatur. Plebs inquit, abluta, ad Christi contendit altaria, dicens. Et introibo ad altare Dei, &c. Depositis erroris inueterati exuviis, renouata in celeste festinat adire conuiuium. Venit igitur, & videns sacrosanctum altare compositum exclamat, & iam loquentem David inducit, Dominus pascit me, in loco pascuæ ibi me collocauit, Parasti in conspectu meo mensam, poculum meum inebrians quam preclarum est. Et clarius adhuc alibi, baptismum lac, Eucharistiam solidiorem cibum vocat, nemo, inquit, cibum Christi accipit, nisi antea sanatus. Qui vocantur ad cenam, prius vocando sanantur. Ubique mysterij ordo seruatur, ut prius per remissionem peccatorum, vulneribus medicina tribuatur, post alimonia mensæ cœlestis exuberet, nondum validioribus reficitur alimentis, nec Christi corpore & sanguine ieiuna solidioris fidei corda pascuntur. Lacte inquit, vos potaui, non esca, nondum poteratis, Nec adhuc quidem potestis, in modum lactis quinque sunt panes. Esca solidior Christi corpus, potus vehementior Domini sanguis. Non statim à primo epulamur omnia, nec potamus, hoc primum, inquit, bibe. Est ergo primum, est secundum est tertium. Primum quinque panes, secundo septem, tertio ipsum est Christi corpus, ut hic Ambrosius ad escam hanc solidam, similem, hoc est, solidam fidem requirit, qualis puerorum non est, minimè vero infantium. Extat & eiusdem argumenti apud Basilium, quem non illibenter imitatur Ambrosius sermo, quod qui per baptismum regeneratus est, participatione deinceps diuinorum mysteriorum nutrirì debeat, sed in quo sermone de pueris nihil. Quin potius recitatis Euangelistarum & Pauli de Cœnæ institutione ac usu

*De his qui
initiantur
mysterijs.
ca. 8.*

*Et in psal.
118. sermo.
16. versu. 3.*

Psa. 22.

In Luc. c. 9.

verbis, *Quid*, inquit, utilitatis habent hæc verba? ut edentes ac bibentes perpetuo memores simus eius qui pro nobis mortuus ac resurrexit. Atque ita instruamur, &c. Atqui puelli huius neque disciplinæ, neque memoriæ capaces sunt. Et paruulorum tamen communionem adhuc in vsu ac more fuisse conuicere est ex Augustino Ambrosii catechumeno, idque non ex vno eius loco. Sic enim infantes à parentibus à baptismo ad gentilium sacra attractos inducit Deo se excusantes in die Domini. Nos nihil fecimus, nec derelicto cibo, & poculo Domini, ad prophana contagia sponte prope- rauimus, &c. Et aliquot tractatibus aduersus Pelagianos videtur vrgeri non tantum baptismi, sed Eucharistiæ quoque in paruulis necessitatem ad salutem, adeoque idem credidisse romana tum Ecclesia. Sic enim Innocentius I. Rom. pontifex Mileuitano Concilio contra Pelagianos respondebat. *Quod eos vestra fraternitas asserit prædicare paruulos æternæ vitæ præmiis etiam sine baptismatis gratia posse donari: perfatuum est.* Nisi enim manducauerint carnem filij hominis, & biberint sanguinem eius, non habebant vitam in semet ipsis. *Qui* autem hanc eis sine regeneratione defendunt, videntur mihi baptismum etiam ipsum cassare velle, cum prædicant hos habere, quod in eos creditur non nisi baptisate conferendum. Mirum eius temporis pontificem ex Eucharistiæ necessitate baptismi vt eius præcursoris vrgeri necessitatem, nisi idem & ex eodem tum loco, tum innocentij argumento & autoritate aduersus eosdem hostes vrgeret Augustinus. Sic enim cum alypio scribit Pelagium in Ecclesiastico iudicio, vt aliquomodo catholicus pronunciaretur, anathematizare compulsus esse, infantes etiam si non baptiscentur habere vitam æternam, hac enim, ait, negata, quid nisi mors æterna remanebit? ac per hos contra sententiam Domini disputabit dicentis. Nisi manducaueritis & biberitis, & cæt. Non habebitis vitam in vobis, illam vtique quæ post hanc vitam futura est: Et contra Apostolicæ sedis autoritatem, vbi de hac ipsa re cum ageretur, hoc testimonium exhibi-

*Epist. 23.**Epist. 93.**Ioan. 6.**Epist. 106.*

tum est Euangelium, ne paruuli non baptisati vitam posse habere credantur. Si autem cedunt sedi Apostolicæ, vel potius ipsi magistro & domino Apostolorum, qui dicit vitam non habituros, nisi manducauerint & biberint, &c. quod nisi baptisati utique non possunt, nempe aliquando fatebuntur paruulos non baptisatos vitam habere non posse. Et nullus, qui se meminit catholicæ fidei Christianum, negat aut dubitat paruulos non accepta gratia regenerationis in Christo, sine cibo carnis eius, & sanguinis potu, non habere in se vitam, &c. Nec ita post contra pelagianum vitalem. Scimus etiam paruulos secundum ea quæ per corpus gesserunt, recepturos vel bonum, vel malum. Gesserunt autem non per seipsos, sed per eos quibus pro illis respondentibus, & renunciare diabolo, & in Deum credere dicuntur, unde si in illa parua græte moriuntur, utique secundum ea quæ per corpus gesserunt id est, tempore quo in corpore fuerunt, quando per corda & ora gestantium crediderunt, vel non crediderunt, baptisati vel non baptisati sunt, Christi carnem manducauerunt, vel non manducauerunt, & sanguinem biberunt, vel non biberunt, secundum hæc ergo quæ per corpus gesserunt, iudicantur. Et, infantes non norunt quod in altari ponitur, &c. nisi grauißima illis autoritate dicatur, cuius corpus & sanguis sit, &c. sed clarissimè cominus pugnans cum iisdem aduersariis. Dominum, ait, audiamus, non suspiciones, coniecturalesque mortalium, de sacramento mensæ suæ, quo nemo nisi baptisatus rectè accedit, dicentem, nisi manducaueritis & biberitis, &c. non habebitis vitam in vobis. Quid ultra querimus? An quisquam hoc dicere audebit, quod hæc ad paruulos non pertinet sententia, possintque siue participatione corporis huius & sanguinis in se habere vitam, quia non ait, qui non manducauerit, sed, & non manducaueritis, velut eos alloquens, qui audire & intelligere poterant, quod utique non valent paruuli? Sed qui hoc dicit, non attendit, quia nisi omnes teneat ista sententia, ut sine corpore & sanguine filij hominis vitam habere non possint, frustra etiam ætas maior id curat. Potest enim si non voluntatem, sed verba loquentis atten-

Epist. 107.

De Trinitate. li. 3. c. 10

De peccator. merit. et remissione. li. 1. cap. 20.

das, eis solis videri dictum, quibus tunc loquebatur, quia non ait, qui non manducauerit, sed si non manducaueritis. Et ubi est, quod eodem loco de hac ipsa te ait. Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vi-
Mundus.
 ta? Secundum hoc enim etiam ad nos pertinere illum *Seculum ho-*
mines.
Luc. 20.
Cap. 24.
Mensa do-
minica.
Tit. 3.
1. Pet. 3.
Ioan. 6.
De pred sti-
natione 55.
cap. 13.
 Sacramentum intelligimus, qui tunc nondum fuimus, quando ita dicebat, quia non possumus dicere ad seculum nos non pertinere, pro cuius vita Christus suam carnem dedit. Quis autem ambigat seculi nomine, homines significasse, qui nascendo in hoc seculum veniunt? Nam filij, ait alibi, seculi generant & generantur. Ac per hoc etiam pro paruulorum vita caro data est, quæ data est pro seculi vita, & si non manducauerint carnem filij hominis, nec ipsi habebunt vitam. Et Optime Punicij Christiani Baptismum nihil aliud quam salutem, & Sacramentum corporis Christi nihil aliud quam vitam vocant: Vnde nisi ex antiqua, vt existimo, & Apostolica traditione, qua Ecclesie Christi vsitum tenent, præter baptismum, & participationem Dominicæ mensæ. Non solum non ad regnum Dei, sed nec ad salutem & vitam æternam posse quemquam hominis peruenire? Hoc enim & scriptura testatur supradicta. Nam quid aliud tenent, qui baptismum nomine salutis appellant, nisi illud, saluos nos fecit per lauacrum regenerationis. Et sic & vos simili forma baptisma saluos facit. Quid aliud qui Sacramentum mensæ Dominicæ vitam vocant, nisi quod dictum est. Ego sum panis vite, &c. panis quem ego dederò caro mea est, &c. Si non manducaueritis & biberitis, &c. Si ergo vt tot tanta diuina conuincunt testimonia, nec salus nec vita æterna sine baptismo, & corpore & sanguine Domini cuiquam speranda est, frustra sine his promittitur paruulis. Porro si à salute ac vita æterna hominem nisi peccata non separant, per hæc sacramenta non nisi peccati reatus soluitur originalis, &c. vnde conuincuntur. Pelagiani non eos habere posse vitam æternam qui non manducauerunt carnem, nec biberunt sanguinem Christi, sine quo Christi corpore & sanguine vitam prorsus habere non possunt. Et si vel eius sunt, vel eius scriptis aduersus pe-

- Lib. 5.* lagianos collecti, qui inscribuntur Hypognofticon li-
Matt. 9. bri. Si, ait, intelligeretis, quare dixerit Dominus. Non
opus est sanis medico; sed male habentibus: crederetis
vique paruulos sanos, sed vulneratos medico Saluato-
ri ad stationem baptismi sanandos offerri, nec habitu-
ros vitam, nisi ipsius qui est vita, manducauerint car-
nem, & sanguinem biberint, Eius enim edicta sunt. Nisi
Ioan. 3. qui renatus fuerit, &c. Et, nisi manducaueritis & bibe-
ritis, &c. Ecce non baptisatus, vitali etiam cibo pocu-
loque priuatus, diuiditur à regno cœlorum, vbi fons
viventium permanet Christus, Quomodo igitur vi-
tam regni cœlorum promittitis non renatis ex aqua &
spiritu, non cibatis carne, & non potatis sanguine
Christi, qui fusus est in remissionem peccatorum? Sed
eius haud dubie sunt contra Iulianum libri, quo va-
lentiorem habuit aduersarium neminem, in quem e-
tiam scribendo immortalis est, ac proinde sententiam
non retractasse videtur, in quibus cum obruit maio-
rum præiudicio, ab Innocentio R. P. exorsus. Qui
Lib. 1. c. 2. paruulos, ait, definiuit, nisi manducauerint carnem
filij hominis, vitam prorsus habere non posse, huic
responde, Imò ipsi Doucino, cuius antistes ille vsus est
testimonio. Nisi, &c. Et paulo post. Omnino & paruu-
lorum saluator est Christus, Omnino nisi ab illo rediman-
tur, peribunt, quoniam sine carne eius & sanguine vi-
tam habere non possunt, hoc sensit, hoc credidit, hoc
Chryso. 1. didicit, hoc docuit & Sanctus Ioannes Constantino-
polititanus. Nec ita post. Nisi manducauerint carnem
filij hominis. Id est, Domini, & sanguinem biberint,
vitam paruulos habere non posse, &c. Et ne de re tan-
tum spiritualiter per fidem alienam accipienda, non
etiam de sacramento tam saepe, tam vehementer con-
tendisse exponas, aut exponendum ipse contendas, a-
liquanto post in eundem non tantum in paruulo ma-
lum, quod baptismate diluatur, negantem, sed & hic
Pelagio quoque suo contradicentem. Quid ait, dictu-
Lib. 3. ca. 1. ri estis, nisi fortè Pelagio maledicatis? Qui tamen si vo-
bis maledicentibus dicat, Et quid velleris, vt face-
rem? An dicente Christo, si non manducaueritis

meam carnem, & biberitis meum sanguinem, non habebitis vitam in vobis, dicturus fueram paruulum habiturum vitam, qui sine isto sacramento fuisset hanc vitam? Puto quod vos maledixisse homini poenitebit. Et eodem libro. Vbi etiam, ait, ponis, & quia vita carebunt (infantes) quoniam non manducauerunt carnem, nec biberunt sanguinem filij hominis. Et sui perpetuo similis ad Bonifacium contra duas Epistolas Pelagianorum. Hæc, inquit, reconciliatio omnibus per Christum, necessaria, est in lauacro regeneratio- nes, & Christi carne & sanguine, sine quo nec paruuli possunt habere vitam in semetipsis. Et dicentibus.

Gratiam Christi omnibus necessariam & maioribus & paruulis confitemur, & dicentes de duobus baptisatis natumque non debere baptisari, anathematizamus, Responder. Nouimus quomodo secundum Pelagium hereticum, non secundum Paulum Apostolum hæc dicatis, paruulis baptismum necessarium, propter regnum scilicet cælorum, non propter remissionem peccatorum, dantes eis extra regnum Dei locum salutis & vitæ æternæ, etiam non baptisatus fuerit, saluus erit, & cætera. Nec illud cogitatis eos vitam habere non posse, qui fuerint expertes corporis & sanguinis Christi, dicente ipso. Nisi manducaueritis, & biberitis, & cætera. Hactenus Augustini de utroque sacramento paruulis, vt sensisse videtur, peræquæ necessario, loca, quam breuissimè fidelissimèque potui, renarrata, In quorum tamen postremo, Thomas, Gratianum, vt credo, secutus, legit, non. Nec illud cogitatis, quod est Augustini exprobantis Pelagianis huius loci & præcepti incogitantiam, sed. Nec illud cogitatis, vt sit id verantis. Quod toties Augustinus vrget & exprimit, nedum cogitauit, Ex quo tamen loco aliter quam in fonte, lecto aquinas contra concludit Eucharistiam de necessitate non esse salutis, præsertim paruulis, prout certè nec est, Sed aliundè fuerat ei probandum, Igitur ex alio ad Bonifacium loco, quamquam tale nihil extat in illius ad hunc sine epistolis, sine

*Cap. 12.**Lib. 4. cap. 4.**Lib. 1.**cap. 22.**Marc. 16.**Part. 3.**Quest. 73.**Art. 3.**De conf.**dist. 4. can.**in Ecclesia.*

1. Cor. 10.

*De conf.
dist. 4. cap.
Nullus est.*

*Augusti.
p̄b̄or. me-
ritis & Re
miss. lib. 1.
cap. 25. Et
suprà. Epi-
scol. 107.*

libris, sed quiduis aliud potius, ut antea videri potuit, sed citat ex eius sermone ad infantes ad altare de sacramento, Augustini operum, ut ita dicam, helluo. Venerabilis Beda sic. Nulli est aliquatenus ambigendum, tunc unumquemque fidelium corporis, sanguinisque Domini participem fieri, quando in Baptismate membrum Christi efficitur: nec alienari ab illius panis calicisque consortio, etiam si antequam panem illum comedit, & calicem bibat, de hoc seculo in unitate corporis Christi constitutus abscedat. Sacramenti quippe illius participatione ac beneficio non priuatur, quando ipse hoc quod illud sacramentum significat, Inuenit, bel, Et in riuulis Gratiani legere est, inuenitur. Dicendum ergo quæ in Eucharistia considerantur, Rem, hoc est, corporis Christi mystici unitatem & societatem de salutis esse necessitate, nulli enim extra eam hoc est, Ecclesiam salus, eam verò rem percipi posse etiam ex solo sacramenti desiderio, nedum ex actuali huius vsu: sacramentum autem non item ad salutem esse necessarium, si quo casu id impeditur percipi, absit modo eius recipiendi contemptuer. Sed contra tum multo Augustini testimonia & triusque sacramenti necessitatem coniungentia, laborat Aquinas ut ordine & lectione Augustinianus, in assignando horum discrimine, itaque facit duplex. Prius quidem quia baptismus est inchoatio spiritualis vitæ, Eucharistiâ verò quedam quasi eius vitæ consummatio, Illius ergo perceptio ad eam vitam inchoandam necessaria, huius autem ad eandem consummandum, non quidem ut simpliciter habeatur, sed eam sufficit in voto habere, sicut & finis habetur in desiderio & intentione. Postibus discrimen est, quia per baptismum ordinatur homo ad Eucharistiam, etiam puer quandoque ut & alia Ecclesia mysteria, percipiendam, sicut ergo ex fide & corde Ecclesiæ credunt, ore confitentur & abrenunciant, Ecclesia maternum citos & cor, quia nondum proprium habere possunt, per ora & corda gestantium ut sacris mysteriis imbuantur, Præstantæ, sic ex intentione Ecclesiæ Eucharistiam desiderant, & per consequens eius rem recipiunt, Sed ad Baptismum non ordi-

nantur per aliud precedens sacramentum, proinde ante huius susceptionem nec eum in voto habent. Nec eius rem sine sacramenti perceptione percipere possunt, nisi soli adulti, & cætera. Hæc ille. Subtilius qui potest, elabatur, & melius, quod ad Augustini locis pertinet, inter hæc sacramenta distinguat. Sed quia hoc mysterium spirituale est alimentum, corporale autem alimentum de necessitate corporalis est salutis, ut videri posset & illud de necessitate spiritualis esse salutis, addit & tertiam differentiam Aquinas, hæc scilicet quod corporeum quidem alimentum conuertitur in substantiam aliti, ideoque nisi realiter sumptum, non potest ad vitæ corporeæ conseruationem valere, spirituale contra conuertit su-
Sic Petrus venerabilis lib. 1. Episto. 2. ca. 4.
ubi antè.
Ad 2.
Confessio- num, lib. 7. cap. 10.
Tho. part. 3. Que. 80. Artic. 2.
Artic. 9. ad. 3.
1. Cor. 11.
2. Cor. 13.

mentem in seipsum. Iuxta illud Augustini, confitentis se quasi audiuisse vocem Christi ei dicentis. Nec in me mutabis in te, sicut cibum carnis tuæ, sed tu mutaberis in me, potest autem mutari seu conuerti homo in Christum, eique incorporari voto mentis, etiam sine sacramenti actuali, ceu diximus, vsu. Adco ut spiritualiter manducet non modo Christum prout, est in hoc sacramento, sed hoc ipsum quoque sacramentum, quisquis credit in Dominum, cum desiderio sumendi dominicum sacramentum. Cuiusmodi fides votum & desiderium est etiam paruulorum, alienum corde ut supra diximus, credentium, voto desiderantium, & cæt. Ad eternum verò huius Sacramenti vsu, esum, potum, cum ex Pauli, quam à Domino accepit, traditione, prærequiratur sui ipsius sumpturi probatio, si in fide sit, & solida, fide ut ex Ambrosio antè dictum, ut sic de pane illo edat, & de calice bibat, hæc attem fides, examen, deuotio, reliquaque Christiana exercitia, & præexercitamenta, atque ut sic loquar, ante sacramenta, in paruulis antè rationis vsu vsitata non sint, ac ne esse quidè possint, non sunt eis hæc sacra mysteria danda, dàda eis alioqui vbi per artem poterunt deuotionè huius sacramenti concipere. Quò non ineptè forsitam, quis accommodet illam Christi, vbi antè, ad Augustinum, vocem de excelso dicentis. Cibus sum grandium, crescæ, & manducabis me. Sic idem intellegendus, eumque securus discipulus eius

Psal. 135.

Prosper Aquitanus Regiensis Episcopus, ad id Davidicum. Qui dat escam omni carni, hoc est omni hominum generi, non tantum Israëlitarum, sed & gentium, de qua

Ioan. 6.

Dominus dicit. Caro mea vera est esca, quæ datur omnibus gentibus, quia nullus renatorum fidelium ab esu eius excipitur, Spirituali utique vel Sacramentali, & sacramentali quoque, sed saltem in voto & affectu, si non in actu, quod aiunt, & effectu. Vnde Augustino tanto posterior, Rudolphus ardeus, Guilelmi nimirum. 4. Aquitanix ducis concionator, ad id, Itaque epulemur. Monemus & vos, charissimi, ut omnes pariter epulemur epulum animabus nostris necessarium, scriptum est enim,

*In Die Pascha.**1. Cor. 5.**Ioan. 6.**Sanguinis species pueros data.*

Nisi, &cæ. Vnde statutum est, ut pueris mox baptizatis, saltem in specie vini, tradatur, ne sine necessario discedant sacramento (hic obiter initis alterius speciei vestigium, vel clarissimum potius testimonium, sequitur) Et quid si discedant, Nunquid damnabuntur? Non, fratres mei, quoniam in fide, & si non sua, tamè patrinorum, saluabuntur? Duo quippe sunt modi manducandi corpus Christi. Vnus sacramentalis, alius spiritualis, &c.

*Præsanctificatorum asseruatio, cultus vsus.**Cap. XIII.**Præsanctificatorum vsus.*

ne superiorem quidem morem absumendarum per pueros cõmunionem peractam reliquiarum fuisse in Oriente aut Græcia, aut etiam Constantinopoli perpetuum Cõstat ex LII. canone Synodi VI. generalis ibidem & sub eodem Imperator celebrati, qui sic habet, in omnibus sanctæ Quadragesimæ ieiuniorum diebus, præterquam sabbato & Dominica, & sacro Annunciationis die, fiat sacrum præsanctificatorum siue antè consecratorum ministeriũ siue sacrificiũ *προηγιασµένου ιερού δευτερογενούς*. Quem canonem enarrans Theodorus Balsamon Gentiano Herneto interpretè, Sacrificiũ (ait) præsanctificatorum, est oblatio sacrificij iam peracti & perfecti, ieiuniorum autem dies sunt luctus & cõpunctionis in ex-